سرمقاله

معادلات جنگ اوکراین

ادامه از صفحه ۱

ـ رای ممتنع ایران به موضوع اقدام نظامی روسیه در اوکراین نیز پیچیدگی‌های بیشتری را در ارتباط با چگونگی کنش رفتاری ایران متعکس می‌سازد‌برای ایران بیانگر این واقعیت است که زیرساخت‌های بحران‌سازی امنیتی در حوزه مرزهای هم‌جوار روسیه را کشورهای اصلی و تاثیرگذار در پهنای ناتو فراهم آورده‌اند‌کنارهای که براساس تفکر گسترش ناتو آمریکا شکل گرفت و زمینه بسیاری از بحران‌های منطقه‌ای را به وجود آورده است.

۱- چرایی رویارویی نظامی روسیه در اوکراین

بررسی‌های تاریخی نشان می‌دهد که سیاست خارجی روسیه از انعطاف‌پذیری و ظرافت چندانی برای حل و فصل بحران‌های بین‌المللی برخوردار نیست. از سوی دیگر، فرهنگ صلب در حوزه سیاست خارجی اوکراین نیز به میزان قابل توجهی تحت‌تاثیر اندیشه‌های راهبردی و تاکتیکی روسیه قرار داشته است‌به همین دلیل زمینه برای حل و فصل بحران اوکراین از طریق سازوکارهای مسالمت‌آمیز امکان‌پذیر نشد. حمایت‌های فراگیر و سند امنیت ملی اوکراین مبرا و آینده کشتن امنیتی آن کشور در ارتباط با روسیه، زیرساخت‌های جدال نظامی و بحران امنیتی جدیدی را در فضای منطقه‌ای اجتناب‌ناپذیر ساخت.

واقعیت آن است که آمریکایی‌ها تمایل چندانی به درک واقعیت‌های مربوط به «معمای امنیتی» در ارتباط با بحران‌های منطقه‌ای نداشته و به همین دلیل از آموزه‌های مؤلفه قدرت مورد نظر کیسینجر فاصله گرفتند.

کیسینجر نخستین بار در سال ۲۰۱۴ و در شرایطی که عطش گسترش آمریکا و ناتو از طریق انقلاب‌های رنگی بر اوکراین، بحران‌ساز بود، ضرورت ایفای نقش اوکراین در قالب کشوری بی‌طرف به لحاظ راهبردی و همکار اقتصادی اروپا را اجتناب‌ناپذیر دانست. اگرچه بحران اوکراین، بسیاری از تحلیلگران موضوعات منطقه‌ای و بین‌المللی را با نشانه‌هایی از ایفاهم ژئوپلیتیکی و راهبردی روبه رو ساخته‌اند‌اما واقعیت‌های موجود از سوی تحلیلگران رئالیست روابط بین‌الملل قابل درک و پیش‌بینی بود. به‌گونه‌ای که کیسینجر به این موضوع اشاره دارد که انگاره ویرایویی جهان غرب با روسیه و در اوکراین برای آینده منطقه مخاطره‌آمیز خواهد بود. واقعیت این است که ایالات‌متحده/ اروپا، ناتو و روسیه هیچ یک نتوانستند شکل مناسبی از مدیریت بحران را برای کنترل خشونت در دستور کار قرار دهند‌به همین دلیل است که عده‌ای از تحلیلگران به این موضوع اشاره دارند که آمریکا از سازوکارهای «تله‌گذاری تاکتیکی» برای درگیرسازی روسیه در نبردی منطقه‌ای بهره گرفته است.

چرایی حمله نظامی روسیه به اوکراین را باید در نشانه‌های مؤلفه قدرت جست‌وجو کرد. گسترش ناتو را می‌توان یکی از عوامل اصلی تغییر در مؤلفه قدرت منطقه‌ای دانست. چنین انگاره‌ای را می‌توان به عنوان عامل اصلی اقدام نظامی روسیه در اوکراین مشخص‌تر هرگونه بحران بین‌المللی دارای ریشه‌های اجتماعی، تاریخی، ژئوپلیتیکی و تاکتیکی است. کشورهای عضو ناتو و اتحادیه اروپا به همراه ایالات‌متحده از سازوکارهای «سنگربندی در برابر روسیه» بهره گرفته و این امر زمینه شکل‌گیری اقدام نظامی اجتناب‌ناپذیر را فراهم آورد.

بحران اوکراین و گسترش فرآیند خشونت بیانگر این واقعیت است که هنوز «بازدارگی نظامی و جنگ» برای حل و فصل چالش‌های امنیتی دارای کارکرد است. هرگاه نشانه‌هایی از بحران در روابط بین‌الملل به وجود آید، زمینه برای نقش‌یابی کنش خشونت‌آمیز کشورها به‌منظور حل موضوعات ژئوپلیتیکی اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. چنین سیاستی را ایتالیا و اتحاد شوروی در سال‌های دهه ۱۹۳۰ به کار گرفتند. اشغال فنلاند بیانگر این واقعیت بود که هرگاه شکل‌بندی‌های ساختاری نظام بین‌الملل در فضای بحران و عدم ثبات قرار داشته باشند، هر کشوری تلاش خواهد کرد تا اهداف سیاسی خود را از طریق سازوکارهای نظامی تحقق‌بخشد.

الگوی رفتاری روسیه در «حوزه کشورهای خارج‌نزدیک» همانند گرجستان و اوکراین بیانگر این واقعیت است که خشونت و ابزار نظامی می‌تواند زمینه کنترل بحران‌های نوظهور را فراهم آورد. اقدام نظامی روسیه در گرجستان بیانگر این واقعیت بود که ناسیونالیسم روسی همواره از انگیزه و قابلیت مناسبی برای گسترش حوزه ژئوپلیتیکی خود برخوردار است‌به این ترتیب موضوع مربوط به انقلاب رنگی علیه «یوکنور یانوکوویچ» در سال ۲۰۱۴ بیانگر این واقعیت بود که الگوی کنش جهان غرب در ارتباط با اوکراین ماهیت تصاعدی‌بافته دارد. پوتین به این جمع‌بندی رسید که باید‌ن دارای اندیشه تئوریزال بوده و چنین رویکردی نمی‌تواند مانع تغییر جهت ژئوپلیتیکی اوکراین به سمت ناتو شود. تغییر در مؤلفه قدرت و بهره‌گیری کارگزاران آمریکایی از سازوکارهای ژئوپلیتیکی توسعه‌گرا‌زیرساخت‌های بنیادین حمله نظامی روسیه به اوکراین را به وجود آورد‌چنین اقدامی هیچ‌گونه مشروعیت سیاسی و اخلاقی در سیاست خارجی ایران ندارد‌اما اگر خواسته باشیم چنین فرآیندی را براساس انگاره‌های رئالیستی و نئورئالیستی روابط بین‌الملل تحلیل کنیم‌ماهیت اجتناب‌ناپذیر و تعیینی خواهد‌داشت.

۲- قابل‌های ادراکی پوتین در اقدام نظامی علیه اوکراین

همواره نظامی‌گری، خشونت و توسعه سرزمینی بخشی از عرصه سیاست خارجی روسیه بوده‌است. علت اصلی چنین نشانه‌ها و فرآیندی را می‌توان در ارتباط با موضوع قدرت ملی روسیه مورد توجه قرار داد. روسیه دارای قدرت سرزمینی بوده و نتوانست موقعیت خود را در ارتباط با موج سوم و چهارم انقلاب تکنولوژیک ارتقا دهد. مزیت نسبی روسیه در دوران موجود را منابع طبیعی، صادرات نفت و گاز تشکیل می‌دهد. چنین قابلیت‌هایی بیانگر آن است که روسیه احساس می‌کند‌باید کنش ژئوپلیتیکی و راهبردی خود را در حوزه مزیت نسبی خویش تعریف و تنظیم‌کند.

حمایت روسیه از اعلام خودمختاری جمهوری‌های خلقی «دونتسک» و «لوهانسک»، بیانگر این واقعیت است که مزیت نسبی و الگوی رفتاری روسیه معطوف به ایجاد مناطق حائل خواهد بود. روسیه چنین الگوی رفتاری را در ارتباط با گرجستان به کار گرفته و چنین سیاستی را در حوزه جغرافیای سرزمینی اوکراین نیز تکرار کرد‌وقایع‌های روابط بین‌الملل بیانگر این موضوع است که اگر کشوری از ابزارها و سازوکارهای خاصی در روابط بین‌الملل بهره گرفت، امکان تکرار آن در آینده نیز وجود دارد.

واقعیت‌های ژئوپلیتیکی بیانگر آن است که گرجستان، روسیه سفید و اوکراین برای امنیت ملی و ژئوپلیتیکی روسیه در قالب منافع حیاتی سنجیده می‌شوند. به همین دلیل است که اتحاد شوروی در دهه ۱۹۳۰ بـه فنلاند حمله نظامی کرد. اتحادیه اروپا برای کنترل بحران از سازوکارهای مربوط به دیپلماسی چندجانبه در قالب «مذاکرات مینسک» بهره گرفت. واقعیت آن است که «گروه تماس سه‌جانبه مینسک» متشکل از «آلمان، فرانسه و روسیه» نتوانست اقدام مؤثری برای جلوگیری از مهار بحران به انجام رساند.

نتیجه

ایالات‌متحده و اتحادیه اروپا در سال‌های گذشته تلاش کردند تا زمینه شکل‌گیری جنگ سرد جدیدی در ارتباط با روسیه را به وجود آورند. واقعیت آن است که روسیه و ایالات‌متحده با نشانه‌هایی از فول قدرت روبرو هستند‌هرگاه کشوری با تغییر مؤلفه قدرت روبه رو شود، امکان بیشتری برای کاربرد اقدام نظامی پیدا خواهد کرد. به همین دلیل است که سنت‌های روسی به همراه ژئوپلیتیک خارج نزدیک توانستند زمینه‌های تغییر تدریجی در مؤلفه قدرت را فراهم کنند.

اگر ایالات‌متحده از قدرت ژئوپلیتیکی و راهبردی موثری برخوردار بود، در آن شرایط بایدن تمایلی به کاربرد قدرت نظامی در اوکراین نشان نداده و ترجیح می‌داد تا موضوعات منطقه‌ای را از طریق سازوکارهای مدیریت بحران حل و فصل کنند. طبعاً چنین فرآیندی در آینده سیاست منطقه‌ای روسیه ادامه خواهد داشت. تغییر در ساختار قدرت اوکراین را می‌توان واقعیت اجتناب‌ناپذیر سیاست دفاعی و امنیتی روسیه در ماه مارس ۲۰۲۲ دانست.

دکتر ابراهیم متقی
استاد دانشگاه تهران
Alborz.payam@gmail.com

با حضور ویدئو کنفرانسی رئیس جمهور انجام شد:

بهره‌برداری از دستاوردهای کمیته امداد در البرز

دستاوردهای کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان همزمان با سفر کشور با حضور رئیس جمهور به صورت ویدئو کنفرانس مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

به گزارش پیام آشنا، مجتبی عبداللهی دیروز در حاشیه این مراسم ضمن تبریک اعیاد شعبانیه، افزود: زحمات و تلاش‌های مجموعه کمیته امداد امام خمینی (ره) در استان قابل تقدیر است چراکه این افراد نیز خیران و ایثارگرانی هستند که به محرومین و مستضعفان کمک‌می کنند.

وی ادامه داد: مأموریت‌ها و خدمات این نهاد، گسترده و خطیر است و افراد مؤمن و خدومی در این عرصه فعالیت دارند.

عبداللهی گفت: امید است به مرحله‌ای برسیم که در کشورمان با تحقق کامل عدالت علوی تمامی محرومین و نیازمندان به توانمندی برسند و نیازی به کمک نداشته باشند.

وی افزود: همچنین افتتاح سامانه هوشمند خدمات رسانی به افراد تحت پوشش کمیته امداد امام (ره) اقدام بسیار شایسته ای است که کرامت افراد را حفظ می کند و اطلاعات جامعی از افراد نیازمند احصا می‌شود.

در این مراسم سراسری با حضور رئیس جمهور ۸ هزار و ۷۰۰ مسکن مددجویی در کشور و هزار و ۱۰۰ مسکن در البرز، رونمایی از سامانه امداد هوشمند و کارآمد و جشن توانمندسازی ۵۴ هزار خانوار در کشور و ۳۷۲ خانوار در البرز، محقق شد.

دادستان کرج:

تخریب تصرفات بستر رودخانه کرج بدون هیچ استثنایی انجام می شود

دادستان عمومی و انقلاب کرج گفت: تمام مالکان بخش خصوصی بدانند در بحث آزادسازی حریم و بستر قاطعانه برخورد می‌کنیم و در صورت مقاومت دستگاه قضا برای تخریب ورود می‌کند و اموالشان ضایع خواهد شد.

به گزارش پیام آشنا، حسن مددی در حاشیه تخریب یک ویلای شخصی واقع در حاشیه رودخانه کرج در جمع خبرنگاران اظهار کرد: در بحث آزادسازی بستر و حریم رودخانه کرج که مربوط به ناهاوا-ساختمان‌های مرتبط به دستگاه‌های حاکمیتی اعم از نهادهای اجرایی و عمومی است، کار تقریبا به پایان رسیده و به جز دو نهاد نظامی، سایر بناها تخریب شده است.

وی ادامه داد: دو نهاد نظامی هم اعلام آمادگی کرده‌اند که در اولین فرصت اقدام مقتضی در این خصوص را انجام‌دهند.

وی افزود: در خصوص بناهای بخش خصوصی هم باید گفت محدوده پایین رودخانه که از پایین منطقه حصار آغاز می‌شود، برخی مالکان به صورت داوطلبانه نسبت به تخریب و آزاد سازی بستر و حریم و بستر رودخانه اقدام کرده‌اند.

وی توضیح داد: به مالکان دیگر بخش خصوصی هم اخطارهای لازم داده شده تا هر چه سریعتر اقدام لازم را انجام دهند.

مسئول اضافه کرد: ساختمانی که تخریب شد چند تخلف همزمان داشته و علی رغم تذکرات و مهلتی که به مالک داده شد، اقدامی برای آزادسازی بستر صورت نگرفت و در نهایت دستگاه قضایی قاطعانه ورود کرد.

مددی اظهار کرد: تمام مالکان بخش خصوصی بدانند در بحث آزادسازی حریم و بستر قاطعانه برخورد می‌کنیم و در صورت مقاومت دستگاه قضا برای تخریب ورود می‌کند و اموالشان ضایع خواهد شد.

این مسئول گفت: در مجموع در مسیر رودخانه کرج باید آزادسازی ۶۷۵ ساختمان با مالکیت حقیقی و حقوقی انجام شود.

این مسئول اظهار کرد: در کل ۱۹ دستگاه حاکمیتی در مسیر رودخانه دارای بناهایی بودند که آزادسازی ساختمان‌های ۱۸ مورد از آنها انجام شده است.

دادستان کرج تاکید کرد: امیدواریم تا سه ماهه اول سال بعد شاهد اجرای کامل این طرح باشیم تا مردم بتوانند از برکات آن استفاده کنند.

مددی گفت: بعد از این که همه ساختمان‌های مد نظر در طرح آزادسازی بستر و حریم رودخانه کرج انجام و نخاله‌ها‌هم جمع آوری شد، دیگر اجازه تصرف نخواهیم داد و اگر این اتفاق بیفتد، برخوردها شدیدتر خواهد بود.

دادستان کرج ابراز کرد: بعد از تخریب این ساختمان‌ها در برخی مسیرها دسترسی برای استفاده عموم مردم ایجاد می‌شود به عنوان مثال بخشی از حریم رودخانه که طی چند هفته گذشته آزادسازی و در اختیار شهرداری قرار گرفته، بنا است به پارک رود تبدیل شود.

مددی ادامه داد: یک هتل هم در مسیر آزادسازی قرار دارد و چون میراث فرهنگی اعلام کرده که این بنا ارزش میراثی دارد، در حال بررسی وضعیت آن هستیم.

وی گفت: حریم و بستر رودخانه کرج که طی سنوات گذشته بناهایی از قبیل رستوران، مجتمع پذیرایی و ـ در آن ایجاد شده به طور کامل انجام خواهد شد و استثنائی در این خصوص وجود ندارد.

مدیریت بحران در چهارشنبه پایانی سال کنار شهروندان است

معاون استاندار و فرماندار ویژه کرج بالشاره به آمادگی تیم مدیریت بحران شهرستان کرج درایام منتهی به چهارشنبه پایانی سال، از خانواده ها خواست تا با آگاهی بخشی فرزندان خود از بروز حوادث جبران ناپذیر جلوگیری بعمل آورند.

به گزارش پیام آشنا، غفور قاسم پور گفت: چهارشنبه پایانی سال هر ساله خسارت‌های جبران ناپذیری را به دنبال دارد و باید نسبت به آگاه سازی مردم به ویژه نوجوانان و جوانان از تبعات سوء استفاده بی محابا از مواد محترقه و پرتاب نارنجک‌های دستی اطلاع رسانی گسترده‌تری در سطح شهر صورت پذیرد.

وی اضافه کرد: تمهیدات لازم برای مدیریت بحران چهارشنبه پایانی سال در شهرستان کرج پیش بینی شده است و به موازات آن باید اقدامات اجتماعی و فرهنگی نیز برای جلوگیری از خسارت‌های احتمالی به شهروندان و صنوف در این ایام انجام بگیرد.

فرماندار کرج همچنین از خانواده‌ها نیز خواست که هشدارها را جدی بگیرند و کادر آموزشی نیز دانش آموزان را نسبت به خطرات استفاده از مواد محترقه آگاه نمایند تا عید به تجربه تلخی برای آغاز سال جدید تبدیل نشود؛ چرا که هر حادثه علاوه بر خسارت‌های مالی و اجتماعی، تبعات جانی را نیز به همراه دارد و سلامت جامعه را تحت تاثیر قرار خواهد داد.

قاسم پور همچنین از آماده باش مراکز بهداشت شرق و غرب کرج، تیم‌های آتش نشانی، اطفاء حریق، مراکز اورژانس، بیمارستان‌ها و مراکز درمانی خبر داد و گفت: کادر درمان این روزها تمام وقت در خدمت رسانی به بیماران کرونایی فعال است و شهروندان نیز نباید با بی احتیاطی و حوادث چهارشنبه سوری، بار مضاعفی را بر دوش کادر درمان قرار دهند.

فرماندار کرج بیان کرد: تیم مدیریت بحران کرج نیز در چهارشنبه پایانی سال کنار شهروندان است و در صورت بروز هرگونه حادثه احتمالی با واکنش سریع براساس اهداف انقلاب

تذکر ۶۷ نماینده به رئیس جمهور؛

دولت به گرانی اجاره مسکن ورود کند

۶۷ نفر از نمایندگان در تذکری به رئیس جمهور، خواستار لزوم اقدامات عملی و آنی دولت برای هزینه اجاره بهای مسکن شدند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر: در جلسه علنی دیروز (شنبه، ۱۴ اسفندماه) مجلس شورای اسلامی تذکرات کتبی نمایندگان خطاب به مسئولان اجرایی کشور به شرح زیر قرائت شد:

- تذکر عباس مقتدایی به وزیر راه و شهرسازی درخصوص لزوم رسیدگی به افزایش قیمت بلیط هواپیما
- تذکر عباس مقتدایی به همراه ۷۵ نفر از نمایندگان به رئیس جمهور درخصوص ضرورت پرداخت پاداش پایان خدمت فرهنگیان سال ۱۴۰۰
- تذکر عباس مقتدایی به همراه ۶۶ نفر از نمایندگان به رئیس جمهور درخصوص لزوم اقدامات عملی و آنی دولت برای هزینه اجاره بهای مسکن
- تذکر علی حدادی به همراه ۴۱ نفر از نمایندگان به رئیس جمهور و وزیر کشور درخصوص لزوم رسیدگی به تخلفات دستگاه‌ها در تصرف سواحل دریا و ضرورت بازگشت هزینه‌های ویلاسازی غیرمجاز تخریب شده به بیت المال
- تذکر «آرا شیردیان» به وزیر آموزش و پرورش درخصوص لزوم بازنگری در بازگشایی مدارس با توجه به شرایط فعلی و گسترش سویه اومیکرون در کشور
- تذکر صدیف بدری به وزیر علوم، تحقیقات و فناوری درخصوص لزوم بازنگری در حذف نمایندگان ولی فقیه از عضویت هیات امنای دانشگاه‌های مادر و دانشگاه‌های مراکز استان‌ها
- تذکر بهروز محبی نجم آبادی و ۴۰ نفر از نمایندگان به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی درخصوص لزوم انتخاب داوران متعهد و برنامه ریزی برای معرفی هنرمندان ارزشی، اسلامی و انقلابی در جشنواره فجر
- تذکر مهدی روشنفکر و ۶۲ نفر از نمایندگان ولی وزیر آموزش و پرورش درخصوص ضرورت پیگیری اختصاص شناسه استخدام حق التدریسی‌ها در مرحله سوم
- تذکر سید سلمان ذاکر به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی درخصوص ضرورت کنترل و نظارت بر برنامه‌های جشنواره‌های فجر انقلاب سال ۱۴۰۰ و ممانعت از اظهارنظرهای غیرکارشناسی در جشنواره
- تذکر فاطمه رحمانی به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی درخصوص ضرورت تسریع در مدیریت حاکم بر فضای فرهنگی کشور و لزوم برنامه ریزی منسجم برای بازطراحی رویدادهای کلان فرهنگی کشور براساس اهداف انقلاب
- تذکر سید جواد حسینی کیا به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی درخصوص لزوم نظارت بر جشنواره فجر و برخورد با اظهارات خلاف مبانی دین و دعوت کنندگان
- تذکر محمدصالح جوکار و ۴۴ نفر از نمایندگان به وزیر نفت درخصوص علت کاهش ۳۳ درصدی عدم توزیع عادلانه گاز واحدهای فولادی و کاشی و سرامیک

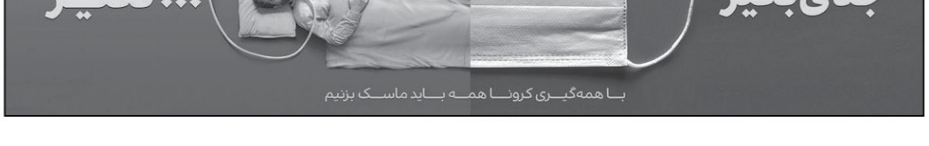

خبر

زلنسکی: امکان پیشبرد مذاکرات با روسیه را بررسی می کنیم

رئیس جمهوری اوکراین گفت که تمام تلاش خود را بکار می گیرد تا توافق کریدورانسانی با روسیه عملی شود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از اسپوتنیک، ولودیمیر زلنسکی، رئیس جمهور اوکراین گفت که اوکراین همه کار می کند تا توافق در مورد کریدورهای بشردوستانه برای غیرنظامیان شروع به کار کند.

زلنسکی در بیانیه‌ای ویدیویی گفت: "ما هر کاری از جانب خود انجام می‌دهیم تا توافق آذربار« تامین کریدورهای بشردوستانه» عملی شود. این یکی از وظایف اصلی در حال حاضر است."

وی گفت که اوکراین «خواهد دید» آیا امکان پیشبرد مذاکرات با روسیه وجود دارد یا خیر.

او در ارزیابی خود از کمک لهستان به اوکراین گفت که در حال حاضر هیچ مرزی بین دو کشور وجود ندارد.

زلنسکی گفت: ما موفق شدیم از یک بحران انسانی در مرز جلوگیری کنیم، ما توانستیم وضعیت را به گونه‌ای سازماندهی کنیم که با هزاران زن و کودک اوکراینی با عزت رفتار شود. در عمل، ما دیگر مرزی با لهستان نداریم، زیرا در کنار هم هستیم.

ولودیمیر زلنسکی با وجود تائید آتش بس در دو شهر اوکراین، گفت: کسانی که میتوانند باید به مبارزه ادامه دهند.

ایرینا ورشچوک، معاون نخست وزیر اوکراین گفته است که قرار است بیش از ۲۰۰ هزار غیرنظامی از شهر ماریوپول اوکراین و بیش از ۱۵ هزار غیرنظامی از ولنووخا تخلیه شوند. ورشچوک در یک پیام ویدیویی گفت: ما در حال برنامه ریزی برای تخلیه حدود ۲۰۰ هزار نفرهستیم.

به گفته مقامات اوکراینی، این آتش بس باید از ساعت ۹ صبح تا ۴ عصر به وقت محلی برقرار باشد و روس ها باید امنیت کل مسیر تخلیه را تضمین کنند. گفته شده غیرنظامیان به منطقه زاپوروژیا در جنوب شرق اوکراین منتقل میشوند. که به گفته مقامهای محلی، آنجا هم درگیری هست. شورای شهر ماریوپول هشدار داده است که نیروهای روسی آتش بس در امتداد مسیر کامل کریدور بشردوستانه را رعایت نمی‌کنند.

آنتون هراشچنکو، مشاور وزارت کشور اوکراین در بیانیه‌ای گفت: توافق‌های بیشتری با روسیه برای ایجاد کریدورهای بشردوستانه برای تخلیه غیرنظامیان از مناطق جنگی انجام خواهد شد.

او با اشاره به طرح تخلیه شهر بندری ماریوپول اوکراین که در محاصره قرار گرفته است، گفت: قطعاً توافق‌های بیشتری از این دست برای مناطق دیگر هم وجود خواهد داشت.

یادداشت

هند و هزار توی توسعه بندر چابهار

بندر چابهار به عنوان یکی از مراکز راهبردی قدرت دریایی ایران، بخش مهمی از استراتژی دولت هند در راستای گسترش منافع و تسریع روند توسعه روابط راهبردی‌اش با تهران به شمار می‌رود. دهلی نو به دنبال آن است با تقویت حضور در این بندر کلیدی دسترسی به افغانستان و آسیای میانه را تقویت کند. به اعتقاد آن‌ها این بندر به زودی تحت عنوان قطب اصلی ترانزیت منطقه‌ای ظهور خواهد کرد و باید بهزودی توسط هند، ایران و افغانستان توسعه یابد تا ارتباطات و روابط تجاری میان سه کشور تقویت شود. اهمیت بندر چابهار برای دولت هند هنگامی بیشتر نمایان شد که «نارندرا مودی» نخست وزیر هند در توییتی بیان می‌کند «چابهار برای هند مهم است» به عنوان سنگ قدم اول برای تبدیل به توسعه دهنده زیرساخت‌های منطقه‌ای بزرگ‌تر و همچنین کمک به پیشبرد تجارت با افغانستان اهمیت دارد.»

با وجود این، از سال ۲۰۱۶ که توافق برای توسعه این بندر با سرمایه‌گذاری طرف هندی امضا شد، دهلی نو جدیت لازم را برای رساندن این پروژه نشان نداد. در ادامه متزلزل شدن روابط دو جانبه ناشی از تصمیم هند مبنی بر پذیرش تحریم‌های آمریکا علیه جمهوری اسلامی و همچنین صفر کردن واردات نفت خود از ایران بود. دریی این قضایا با خروج غیر مسئولانه ایالات متحده از افغانستان و برگشتن قرعه به نفع قدرت‌گیری رقبای منطقه‌ای از جمله چین و پاکستان در افغانستان، دهلی نو متوجه ضرورت پیگیری روابط راهبردی خود با تهران شده و حضور شخص «ابراهیم رئیسی» وزیر خارجه هند در مراسم تحلیف حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی آن هم به عنوان دومین سفر وی در عرض یک ماه نشان از تمایل این کشور برای پیگیری این روابط راهبردی دارد.

دهلی نو هم اکنون امکانات زیرساختی را برای افزایش ظرفیت حمل بار در بندر در دستور کار دارد و قرار است به عنوان بخشی از توافق با ایران که در سال ۲۰۱۷ بسته شد، ۶ جرثقیل و تجهیزات دیگر به ارزش ۸۵ میلیون دلار برای تجهیز و بهره‌برداری از پایانه شهید بهشتی ارائه دهد. به طور کلی، هند تقریباً ۵۰۰ میلیون دلار در این پروژه سرمایه‌گذاری کرده‌است و تنها در سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۲ مبلغی معادل ۱۳.۴ میلیون دلار بودجه به این پروژه اختصاص داده‌است.

با این حال با وجود تعهد مستمر هند نسبت به پروژه بندر چابهار و معافیت این کشور از تحریم‌های آمریکا پیشرفت در دستیابی به ظرفیت کامل بندر و تعهدات مربوط به آن توسط دهلی نو با چالش‌هایی روبه‌رو است که می‌توان به تحریم‌های شدیدتر از سوی آمریکا از سال ۲۰۱۸، مسائل فنی و بوروکراتیک در دو طرف ایرانی و هندی، نگرانی بخش خصوصی هند برای سرمایه گذاری در ایران و سرانجام، گسترش بیماری همه گیر کووید ۱۹ اشاره کرد. در این میان متغیر ایالات متحده تا به امروز مهم‌ترین چالش در پیشبرد روابط ایران و هند در عرصه‌های گوناگون بوده است. اما این موضوع با شروع تحولات افغانستان تغییرات اساسی کرده است.

البته با رشد منطقه گرایی جمهوری اسلامی و تلاش ایران برای بی اثر کردن تحریم‌ها و عبور از موانع امنیتی بین‌المللی با حمایت چین و روسیه قطعاً هندی‌ها اقدامات خود برای تقویت روابط با تهران و تولید زیرساخت‌های سرمایه‌گذاری بیشتر در کریدور بین‌المللی چابهار را تقویت خواهند کرد. ولی نکته مهم که تجربه ثابت کرده این است که منافع هندی‌ها متوجه منافع آمریکایی‌هاست، به همین خاطر باید دستگاه سیاست خارجی ایران با هوشمندی تمام در مقابل سیاست‌های دهلی نو حاضر شوند و مفاد قراردادهای گسترش همکاری در بندر چابهار با دقت زیر نظر و روند اجرایی آن رصد شود. البته تهران برای جذب سرمایه‌های دولت هند در حوزه توسعه زیر ساخت‌های این بندر هرگز نباید فروگذار کند.

حسین محمدی اصل
کارشناس مسائل منطقه‌ای
Alborz.payam@gmail.com